

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea” cu „Foaia Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 120 Lei pe an, 60 Lei pe ½ an, 30 Lei pe ¼ de an.

Pentru țărani, preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: „Libertatea” cu „Foaia Interesantă” și „Plugarul Luminat” 90 Lei pe an, 45 Lei pe jumătate de an. — Se pot abona și deosebit: „Libertatea” singură 60 Lei pe an, 30 Lei pe jumătate de an; „Foaia Interesantă” singură 30 Lei pe an, 15 Lei pe jumătate de an.

Pentru Iugoslavia și Cehoslovacia 150 Lei pe an. — Pentru America 200 Lei (1 dollar) pe an, trimiși prin cec de bancă folii la Orăștie.

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foale pentru popor. | Director: Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie (Trans.)

Țărmi ce se surpau, — se întăresc și rezidesc.

— Știri bune din Sătmar. —

Apusa stăpânire ungurească își întocmise un plan foarte isteț pentru a nimici popoarele nemaghiare: ea le ataca acolo unde erau mai slabe: pe la marginii. Că pe la margini ele sunt mai amestecate cu neamuri streine, și așa acolo sunt mai ușor de sfărâmat. Învățând limba streină, prin școală și prin vecinătatea cu streinii, apoi apăsând la tot pasul de deregătorile streine, sau prin înrudire cu familii streine, — azi se perdea unul, mâne altul, ba ici, ba colo, — și la numărătoarea ce să făcea din zece în zece ani, vedeai numai că neamul nostru, în părțile mărginașe ale hotarelor lui, scade, scade, ori cel mult stă pe loc, iar neamul stăpânitor maghiar — sporește mereu...

Erau aceste hotare mărginașe ale noastre, ca județele Maramurăș, Sătmar, Sălaj, Bihor, țărmi ce se scufundau, cum se scufundă la marginea mării, petec după petec pământul spălat de mare.

Era pentru sufletele noastre românești o durere, de câte ori statistica (numărătoarea) făcută de guvernul unguresc, din zece în zece ani, ne arată încheerile ei în aceste județe. Sunt pe acolo ținuturi întregi, cari se scufundaseră. Românii noștri periseră și prin comune în cari înainte cu 20 de ani mai aveau zece de familii, iar înainte cu 10 ani macar câteva, — acum nu mai aflam nici una... Oamenii întrebați „care limbă o vorbesc mai bine ori mai bucuros?”, ei răspundeau, poate și numai așa ca să facă o „plăcere” măriilor lor, că... cea ungurească, și atunci comisia îi scria între unguri.

Trăesc încă între noi mulți cari înainte cu 30—40 de ani știau că era viață românească destul de viuă, că se duceau frumoase lupte naționale de Românii din județul Sabolciu, vecin Sătmarului, — dar în vremea din urmă nu mai auzeam nimic, azi cu atât mai vartos nu se mai aude nimic, despre acei frați ai noștri... Învățătorii români ce mai erau printre Românii de acolo, au fost alungați, școlile lor închise, preoții amenințați, și cu asta semnele de viață românească au încetat...

Aceeași soartă începuse a apăsa și pe Românii din Maramurăș, Sătmar, Sălaj, Bihor... Dar înainte ca munca de măcinare și scufundare a lor, să se fi isprăvit, Dumnezeu — a întors roata, și azi e dator la stăpânirii românești, oricine ar sta în scaunele ei, — să îndrepteze marile nedreptăți ce ni-le-a făcut acel trecut vrășmaș!

Prin școală lucra mai ales puterea străină și prin deregătorile de tot felul ale țării! Pline erau școlile de învățători streini, pline cancelariile de slujbași streini, toți unu și unu mari patrioți și înjocați slujitori ai statului lor maghiar!

În fruntea Școlilor și în cancelarii; cerem și noi stăpânirii românești, să pună învățători și slujbași buni patrioți români, cari se îndrepteze păcătoasele stări ale trecutului!

Gazeta „Satu-Mare” ce se tipărește în Sătmar de 2 ori pe săptămână, ne aduce în numărul din urmă câteva știri, cari ne dau un pic de nădejde, că lucrurile se vor îndrepta pe acolo, căci s'a început o lucrare de acest fel. Iată știrile:

Ministrul Școlilor a chemat la București pe revizorul școlar din Sătmar, dl Darius Pop, și i-a arătat dorința acelui Ministeriu, ca încă acum în vară și în toamnă, până la vremea deschiderii școlilor sătești (cari nu se deschid decât prin Octombrie), să se înceapă zidirea celor 45 de școli ce-s cu totul de lipsă în acel județ...

Revizorul s'a pus în legătură cu comunele lipsite de școli, le-a arătat româneasca dorință a Ministrului Școlilor, și a făcut caldă chemare către tot poporul, să dea și el ajutor, cât numai poate, pentru a înălța aceste școli, căci statul singur nu le mai răzbește pe toate.

Țara are o mie de nevoi mari, e dator la noastră a tuturor, dacă ni-l dragă această țară și voim schimbarea umiltoarelor stări din trecut, să punem umărul, să ne ridicăm așezăminte de lumină cât mai multe, ca instrumente prin cari ajungem la biruință cât mai curând!

Și chemarea a avut frumos răsunet: Unde comunele au avere, ele au hotărât să zidească școala pe cheltulala comunei, unde nu au avere, acolo cheltuelile cu zidirea se împart pe locuitori: Cei bogăți sunt puși la bir, mai bine zis: a primit ei de bună voie să dea un bir destul de greu, pe alocurea chiar mii de Lei, pentru zidirea școlii. Sunt unii, mai puțin și nepricepuți, cari murmură, că... de ce „tot noi să plătim?”, dar cei mulți înțeleg frumseța jertfei și o fac cu drag. Când vor avea gata școala lor, vor fi mândri de ea și se vor bucura că o văd mare și frumoasă...

Aceste școli vor fi pârghiile de

înălțare din nou a acelor țărmi ce se scufundau! Ele vor trezi la sine și pe acei Români în cari cam adormise știința de sine că-s Români, — și ridicând azi pe unul, mâne pe altul, din scufundarea sa, — vom ajunge a avea în acele județe de hotar, iarăși un popor românesc tare, care să stea acolo ca un zid de apărare în jurul patriei iubite, care îl ajută la învlierea sa!

Țărmi ce se surpau, încep a se înălța iară!

Alte știri bune din Sătmar sunt următoarele:

Pe moșiile întinse, luate prin expropriere dela nemeșii unguri, și pe ale statului (foste ale statului unguresc), se înființează comune nouă, în cari vor fi aduși și așezați Moși din Munții apuseni. Se știe că sărmanii noștri frați Moși, duc o viață foarte grea, fiind ei cu totul lipsiți de pământ. De aceea stăpânirea s'a gândit să înființeze, unde poate, comune nouă, mai ales pe la granițele spre Ungaria ale țării, și acolo să ducă Moși, cari sunt oameni cu inimă românească ca ne alții, să aibă în ei puternici străjeri ai țării, acolo la hotare!

Mai multe comune de acest fel se vor înființa și prin Sătmar. Unela l-s'a croit hotarul de Inginerii sătmăreni, anume pe moșia de lângă Berveni. În 7 August au fost la fața locului inginerii și popor și cărturari din comunele vecine, și au satorit locul și împărțirea comunei. S'au luat cam 5000 jugăre dela 6 grofi și conți unguri. S'au tras liniile pe cari să se facă străzile (ulițele). De fiecare lature sunt locuri de case de câte 800 de stânjini pătrați (jumătate de jugăr).

În primăvara viitoare se va începe zidirea caselor și aducerea noilor lor locuitori. Acest sat se va numi: „Urmașii lui Lucaciu” (cu timpul se va scurta numirea zicându-i-se sau numai „Urmașii” sau numai „Lucaciu”, căci așa e prea lung).

Iată vești frumoase din Sătmar, pe cari dorim să le auzim și din Maramurăș, Sălaj și Bihor.

Sărbări pentru pomenirea lui Avram Iancu.

Implinindu-se în anul acesta 100 de ani dela nașterea lui Avram Iancu, eroul iubit dela 1848, „Asociațiunea” a hotărât să fie sărbată această zi în chip deosebit, — așa după cum vrednicește pomenirea eroului popular.

Conducerea Asociațiunii a chibzuit ca aceste sărbări să se facă în zilele de 31 August și cele următoare, în cele două locuri cari

vorbesc mai viu despre iubitul erou: la Casa în care s'a născut, în Vidra, din Munții Apuseni, și la Mormântul lui, în Tebea (lângă Baia-de-Criș, jud. Hunedoarei).

Filud vorbă de slăvirea unui erou curat și de toți iubit ca Iancu, guvernul țării, înștiințat de asta, s'a alăturat și el toată inima la sărbări, și chiar Maestrea Sa Regele, care e Președintele de onoare al Asociațiunii, vine, în fruntea aleșilor țării, să iee parte la închinarea ce se face celui mai popular erou național din Ardeal.

Se vor face slujbe dumnezeiești la mormântul eroului la Tebea, apoi se vor rosti vorbiri de mărire a lui și de îndemn către cei de azi a lua suflet din sufletul mare al lui Iancu, apoi convoiul de închinători va merge la Vidra, aducând acolo alt rând de închinare și mărire casei în care el s'a născut și locului sfințit de copilăria lui...

Să mulțămim lui Dzeu că ne-a dat putință a avea aceste sărbări pe pământul Ardealului, pe acel pământ, unde până de curând stăpânirea streină nu ne lăsa nici să-l lui Iancu punem la cap o cruce mai frumoasă, ca să nu avem prilej a-l scoate la iveală poporul nostru. Cei ce au cercat, înainte cu vre-o 30 de ani, să adune bani pentru Monument (cruce mai frumoasă) lui Iancu, au fost frași în judecată și ținuți în temniță... Azi vin Ministrul țării, în frunte cu Regele, să aducă slăvire celui ce era prigonit și în mormânt...

Toți câți pot, de aproape și de departe, cărturari și popor, — să iee cu evlavie parte la cuvioasele sărbări, întărindu-și sufletele și credința în viața neamului, prin apropierea de sufletul lui Iancu și din cuvintele alese ce se vor rosti peste mormântul lui și la casa lui.

Zilele acestea au fost pe aici doi ministri însoțiți de ingineri și de dl prefect al județului, ca să vadă cum s'er pune în stare mai bună drumul dela Tebea la Vidra și să mai dregă ce e de dres în calea înalților oaspeți. Sunt măsuri luate cam în ciasul din urmă. Totuși să nădăjduim că înalții oaspeți, cu M. Sa Regele în frunte, vor avea o călătorie destul de plăcută printre noi, mai ales că poporul se va bucura că i vede venind să se închine lui Iancu al nostru și le va arăta dragostea sa largă.

Muncitori, vrednici patrioți.

— Un semn bun. —

Mișelul care, din însărcinarea multor alți mișei, a pus foc la Fabrica de tuțun „Belvedere” de lângă București, ca să facă statului o pagubă mare și să-l nimicească un izvor de venit, — a tulburat sufletele în înșiși muncitorii acelei fabrici.

cu bucata cetită de forța ultimei clase primare.

După terminarea examenului se publică rezultatul și în baza acestuia se fac admiterile în clasa I, de liceu.

Elevii cari au absolvat cursul inferior și vor să urmeze cursul superior, pe lângă cererea de înscriere în clasa V. vor prezenta și diploma de absolvire.

Toți elevii bursieri dela stat, își mențin bursele și pe viitor, dacă n'au la purtare notă mai inferioară ca bun, iar la studii n'au obținut mai mult de trei note „suficiente”.

La Liceul nostru au devenit vacante 4 burse pentru cari începe concursul în 15 Sept. Se primesc cereri pentru ori-ce clasă. Pentru elevii din clasa I, examenul de admitere se consideră și la burse. Pentru ceilalți concurenți probele se dau la Română, Matematică, Franceză, Istorie sau Geografie (preferind cele naționale).

Candidații vor fi supuși unei vizite medicale.

Examenle particulare integrale, de corigență și de diferență.

1. Examenle particulare în scris încep în 15 Sept., la orele 8 a. m.
2. Examenle de corigență la o materie se vor ține în 16 Sept.
3. Examenle de corigență la două materii se vor ține în 17 Sept.
4. Examenle de diferență se vor ține între 14-17 Sept.

4. Examenle de absolvire de curs inferior și superior vor avea loc între 18 și 22 Sept. înaintea aceleiași comisii care a funcționat în Iulie.

Orăștie, la 1 August 1924.

Director: Ar. Demlan.

Loc de casă de vânzare în Orăștie, str. Petru Maior nr. 4, 12 metri lățime și 34 metri lungime, pe acest loc se află un șopron către stradă cu un zid anume făcut pentru edificat. Informații acolo. (98) 1-2

Licitație de pășunat.

Comuna Binjiși (plasa Orăștie), dă în licitație un pășunat de 300 jugăre, jelină de pășunat pentru oi. Începutul pășunatului cu ziua de 27 Octombrie 1924 și până la 1 Martie. 1925.

Totodată din acele 300 jugăre rămân 100 jugăre pășunat de primăvară până la Bunavestire, 7 Aprilie 1925.

Prețul de strigare 20.000 lei.

Licitația se va ține la cancelaria comunei Binjiși, în ziua de 24 August, la orele 2 după amiază.

Binjiși, la 12 August 1924.

(100) 1-1 Primăria comunală.

Angajăm

2 calfe tâmplari

Martin și Maier

(95) măestri tâmplari Orăștie. 2-2

Nr. 777-1924.

Publicațiune de licitațiune.

Primăria comunei Beriu, pune spre vânzare 150 stângini lemne esența fag calitatea I. cu prețul de strigare 900 Lei stânginul gara Orăștie, și 800 Lei în orașul Orăștie prin licitațiune publică, care se va ține în biroul notarial Beriu la 9 August 1924 ora 2 p. m.

Condițiunile de licitație să pot vedea la biroul notarial în orele oficiale.

Beriu, la 6 August 1924.

Nic. Gridan, Tivăruș Ioan, notar cerc. (97) 1-1 primar.

Consiliul Orașului Orăștie.

Nr. 787/924. adm.

Concurs.

Pentru întregirea postului vacant de inginer silvic al orașului Orăștie se publică concurs cu termenul până la 25. Septembrie a. c. inclusive.

Reflecții la acest post își vor înainta cererile instruite conf. art. 7. din regulamentul legii statutului funcționarilor, primarului Orașului Orăștie, până la data menționată mai sus.

Retribuțiunile împreunate cu acest post sunt:

1. Cele fixate prin normele de salarizare a funcționarilor de stat, socotinduse încadrarea reflecțiilor cu deplină calificare conf. art. 35 e. al normativului, cu începerea dela vârsta de 24 ani și cl. VIII. Grad III., stând în fiecare clasă 6 ani.
2. Folosința de 6 jug. cad. fănaș în pădurea Orăștenească.
3. 8 stângeni lemne de foc.

Orăștie, din ședința consiliului orașenesc ținută în ziua de 7 August 1924.

(99) 1-1 HERLEA primar.

Băeți în cost și cvartir

se primesc la familia Nicolae Tipan, vis à-vis de Internatul Liceului „Aurel Vlaicu”, Orăștie. 2-2 (96)

Casă de vânzare,

în strada Romoșelului Nr. 42, arangeată cu stelaje pentru prăvălie. Se poate ocupa numai decât. Informații în strada Lungă Nr. 17. (90) 2-3

Un învățăcel cu ceva pregătiri școlare

în etate 12-14 ani, se primește imediat pe lângă toată întreținerea în prăvălia subscrișului.

Romul Nestor

(95) 2-2 comerciant Tuștea, p. Hațeg.

Casă cu local de crâșmă și prăvălie în str. Lungă Nr. 22

cu mai multe încăperi de locuit, grajduri, sură, grădină, fântână în curte, zidiri aproape nouă, se vinde din mână liberă. Informații în strada Lungă Nr. 17. (89) 2-3

Caut un băiat ca învățăcel pentru prăvălia mea de băcănie și ferărie.

Ioan Rob

(85) 3-3 comerciant Orăștie.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publică, că dreptul de vânat al Composesorului „fostii Iobagi Iiu” partea dreaptă din comuna Lupeni, se dă în arândă prin licitațiune publică pe timp de 3 ani, care va avea loc în 30 August a. c., ora 2 d. m., în localul primăriei din Lupeni.

Prețul strigării 1500 Lei. Vădu 10%. Condițiunile mai detaliate se pot vedea la secretarul acestui Composesorat (în oficiul primăriei Lupeni).

Lupeni, la 14 Iulie 1924.

Ioan Voin, Petru Voin, secret. compos. (74) 3-3 președinte.

Dentist Dr. S. Seidner dă consultații în ORĂȘTIE, Piața Aurel Vlaicu 7 (la etaj, deasupra prăvăliei Ioan Rob). — Plombă. — Scoatere de dinți, fără dureri. — Regulare de dinți. Punere de dantură. (93) 2-10

Din casa nici unui Român cărturar, bun patriot, să nu lipsească senzaționala carte, tradusă din franțuzetse de Studentul ION I. MOTA:

„Protocollele Înțelepților Sionului”

care descopăr lumii uriașul și fără păreche de vicleanul plan, după care cel mai înalt stat al învățaților evrei dă pe glob, conduc lucrarea de robire și ținare în robire economică, a tuturor popoarelor din lume, îndeosebi a celor creștine! Citindu-o, multe lucruri pe cari azi nu le înțelegem, le înțelegi îngrozitor! A se cere la „Libertatea”, în Orăștie (Jud. Hunedoarei), trimițând înainte prețul ei, 35 Lei, pentru care se expediază franco-recomandat. Cu ramburs nu se trimite.

O mașină de scărmanat lână,

e de vânzare; mașina e veche dar funcționează foarte bine. Se află de vânzare la:

Ioachim David

(91) 2-2 Livadia-de-câmpie, p. Pui.

A apărut în editura „Librăria Poporală” din Turda Nr. 1-3 din *Biblioteca Românească*, și conține: 4-6

„AVRAM IANCU”

Vieța și f. ptele lui de viteje, pe înțelesul poporului, de Teodor Mureșan, prof. în Turda. Cuprinsul: Nașterea și copilăria; Anii de școală; Anii de fapte vitejești; Anii de amărăciune și durere; Sfârșitul lui Iancu; Câteva lupte povestite de el însuși; Avera lui Iancu; Un bătrân din Vidra despre Iancu; Marșul lui Iancu; Iancu și Moșii; Iancu și Uagurii; Iancu și Kossuth; Iancu și Turda; Carele Iancului; Iancu și Ciujul; Mormântul lui Iancu; Armele Iancului; Până fu Iancu. — Volumul costă numai 10 Lei, plus portul postal, și se poate comanda dela:

„Librăria Poporală” din Turda

Tehniciant-dentist,

se primește, ca învățăcel, bălat de 15-16 ani, ori fată, cu școală potrivită, din casă bună, la: Medicul dentist Dr. Seidner în Orăștie. (94) 2-2

AU SOSIT și primim zilnic noi transporturi din renumita țigla „BOHN” de Jimbolia.

Ne cumpărați până nu vă convingeți asupra calității acestora (79) și asupra prețului lesin stabil. 3-

Reprezentanța pentru Banca „Ardeleana” & Co. Orăștie și jur: Depozit de scânduri și lemne de construcție, țigla și ciment în Orăștie.

Deschidere de Hotel.

Am onoane a aduce la cunoștința onoratului public, că am preluat **Hotelul-Restaurant și Cafenea „Central”** pe care, după renovarea lui temeinică, l'am deschis în 2 August a. c.

Voiu îngrijii ca on. public să aibă în Restaulantul „Central” o bucatărie, pivniță (beutură) și un serviciu de clasă întâie!

Pentru cercetare număroasă, Vă roagă, — cu multă stimă **D. Kartmann, Hoteller.**

(86) 3-4

„Banca Centrală” pentru industrie și comerț s. a.

FILIALA-SIBIU Piața Regele Ferdinand, 14.

Telefon: Direcțiunea Nr. 433, Coloniale Nr. 297. Casa și lichidatura Nr. 177, Garage Nr. 287.

Capital soeietar: Fond de Rezervă: Lei 50,000.000.— Lei 30,000.000.—

Arc magazii, cisterne de petrol și benzină, precum și linie de garage (industrială) proprii.

Litereasă prompt și cu prețurile cele mai convenabile: tot soiul de mărfuri textile (manufactură) și mărfuri de băcănie (coloniale).

Primește comande mari și le execută prompt în: cue, ciment, eternit și sticlărie.

DEPUNERI pe LIBEL

le fructifică (sporește) totdeauna cu cele mai urcate dobânzi.

Darea după dobânzi o plătește din al său.

Are „Secție-Americană” și legături extinse cu întreaga America. Incasează cecurile și drafturile americane, fără cheltulală.

(1128) Oferte și ori-ce deslușiri se dau gratuit! 6-